

Kosten en effectiviteit van hulphonden

Algemene informatie over het onderzoek

B3679

Zoetermeer, januari 2010

Inhoudsopgave

1	Opzet van het onderzoek	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Vraagstelling en strekking	3
1.3	Kosten en effecten	4
1.4	Onderzoeksgroepen	4
2	Uitvoering van het onderzoek	5
2.1	Inventarisatie aard, omvang en kosten hulphonden	5
2.2	Detailonderzoek verschillende soorten hulphonden	5
2.3	Kosten-utiliteitsonderzoek	5
3	Resultaten van het onderzoek	6
4	Meer informatie en medewerking	6
4.1	Meewerken aan het onderzoek	6

1 Opzet van het onderzoek

1.1 Aanleiding

Op dit moment worden ADL-honden en signaalhonden vergoed door de zorgverzekeraars via de Regeling zorgverzekering. Verzekerden hebben recht op een hulphond wanneer de hulphond een substantiële bijdrage levert aan de mobiliteit en de algemene of huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen van de verzekerde. De hulphond moet de zelfstandigheid van de verzekerde vergroten en het beroep op de zorgondersteuning verminderen.

Recent heeft het College voor zorgverzekeringen (CVZ) de minister geadviseerd in het rapport "Heroriëntatie hulpmiddelen" over een andere, meer functiegerichte inrichting, van de verstrekking van hulpmiddelen. Om een advies te kunnen geven over de hulphond heeft het CVZ een onderzoek aangevraagd over de kosten en de effecten van de hulphonden. Afgelopen november werden kamervragen gesteld over de hulphonden. In antwoord op deze vragen heeft de minister dit onderzoek naar de kosten en effecten van hulphonden aangekondigd.

In opdracht van het CVZ voeren Research voor Beleid (RvB) en het Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven (IOO) te Zoetermeer het onderzoek naar de kosten en effecten van hulphonden uit. Het onderzoek start in januari 2010 en zal in het derde kwartaal 2010 afgerond worden.

1.2 Vraagstelling en strekking

De centrale onderzoeksvraag is:

In welke mate en tegen welke kosten dragen hulphonden bij aan het vergroten van de zelfstandigheid van de verzekerde en het verminderen van het beroep op zorgondersteuning in verhouding tot andere hulpmiddelen/ professionele hulp/ mantelzorg?

Het onderzoek heeft betrekking op:

- ADL-honden die ondersteuning geven bij motorische beperkingen
- Signaalhonden bij auditieve beperkingen
- Seizurehonden die ondersteunen bij een epilepsieaanval
- Diabeteshonden die waarschuwen voor een insult en hulp en medicijnen halen
- Therapiehonden bij verschillende andere beperkingen
- Kindermaatjes voor kinderen met motorische beperkingen

De vraag van het CVZ is om, in ieder geval voor de ADL-hond en de signaalhond, een zogenaamde kosten-utiliteitsanalyse¹ uit te voeren. In zo'n analyse worden alle kosten van een hulphond in relatie gebracht tot de effecten van een hulphond voor de hulphondenbezitters.

¹ Dit is een bepaalde vorm van een kosten-effectiviteitsanalyse.

1.3 Kosten en effecten

De kosten-utiliteitsanalyse wordt uitgevoerd volgens de moderne wetenschappelijke inzichten en volgens de richtlijnen van het CVZ. In de gezondheidszorg worden de effecten van ingrepen of voorzieningen bepaald door de meting van gezondheidgerelateerde kwaliteit van leven.¹ Hierbij worden wetenschappelijk vastgestelde meetinstrumenten gebruikt die de kwaliteit-van-leven meten en waarmee verschillende immateriële aspecten van de hulphond in beeld worden gebracht. Daarnaast worden alle kosten die samenhangen met het gebruik van een hulphond geïnventariseerd.

De kern van de kosten-utiliteitsanalyse is de vergelijking tussen een zorgvrager met en een zorgvrager zonder hulphond wat betreft kosten van zorg en ondersteuning, inclusief bijvoorbeeld mantelzorg, en kwaliteit-van-leven. De geboden zorg en ondersteuning kan in alle varianten voorkomen. Uiteindelijk leidt de geboden hulp en ondersteuning voor de zorgvragers tot een bepaalde mate van zelfstandigheid, mobiliteit en sociale participatie. Deze onderdelen van de kwaliteit-van-leven worden in het onderzoek met veelvuldig toegepaste vragenlijsten gemeten.²

1.4 Onderzoeksgroepen

Voor het uitvoeren van de kosten-utiliteitsanalyse is het noodzakelijk per soort hulphond twee groepen cliënten samen te stellen: de groep van zorgvragers met een hulphond en de controlegroep met vergelijkbare zorgvragers zonder hulphond.

In de kosten-utiliteitsanalyse worden de ADL-hond en de signaalhond betrokken. Voor beide honden stellen wij een groep samen met een bijbehorende controlegroep. Dus er zijn vier groepen met in totaal 200 zorgvragers.

¹ Zie bijvoorbeeld: http://www.rivm.nl/vtv/object_class/kom_gezkwalleven.html

² Wij gebruiken als kwaliteit-van-levenvragenlijsten de EQ5D, de SF36 en de Dutch London Handicap Scale (DLHS). Voor meer informatie zie: www.euroqol.org; www.qualitymetric.com en www.rrd.nl/publications/posters/Groothuis%20K%20-%20Dutch%20London%20handicap%20...pdf

2 Uitvoering van het onderzoek

Het veldwerk voor het onderzoek bestaat uit drie delen: inventarisatie, detailonderzoek en het kosten-utiliteitsonderzoek. Deze delen zijn hieronder kort beschreven.

2.1 Inventarisatie aard, omvang en kosten hulphonden

Het doel van de inventarisatie is in kaart te brengen in welke mate de verschillende soorten hulpmiddelen worden opgeleid en vergoed en wat de verwachting van vraag en aanbod is voor de komende jaren. Daarnaast brengen we in deze fase de kosten in kaart voor opleidings-, begeleidings- en gebruikskosten voorafgaand aan en gedurende het gebruik van de hond.

We nemen in deze fase contact op met de verschillende hondenscholen en zorgverzekeraars in Nederland. We betrekken in deze inventarisatie zowel hulphonden die vergoed worden door verzekeraars als hulphonden die niet worden vergoed (zoals seizurehonden, diabetes-honden etc.

2.2 Detailonderzoek verschillende soorten hulphonden

Het doel van dit onderdeel is een dieper inzicht te krijgen in de voorziening en het gebruik van de verschillende soorten hulphonden. Dit vormt belangrijke input voor de kosten-utiliteitsanalyse.

Interviews indicatiestellers en aanbieders

Door het uitvoeren van interviews krijgen we een eerste inzicht in de toegevoegde waarde van hulphonden. Dit betreft de verminderde afhankelijkheid van cliënten van andere ondersteuning en zorg, de aard van de ondersteuning die door de hulphond wordt verminderd en de mate waarin een zorgvrager aangewezen is op een hulphond dan wel op een ander hulpmiddel.

Interviews met zorgvragers

Om meer en diepgaande informatie over te krijgen over de kosten en effecten bij hulphondenbezitters houden we persoonlijke interviews met 15 tot 18 zorgvragers die een hulphond hebben. Deze 15 tot 18 zorgvragers worden thuis bezocht.

2.3 Kosten-utiliteitsonderzoek

Voor het kosten-utiliteitsonderzoek wordt informatie verzameld bij 200 zorgvragers verdeeld over één groep van zorgvragers met een ADL-honden, één groep met een signaalhond en twee controlegroepen van vergelijkbare zorgvragers zonder hulphond. Informatie over de zorg- en ondersteuningsbehoefte, de feitelijk aanwezige zorg en ondersteuning en hulpmiddelen en de kwaliteit van leven worden bij deze zorgvragers verzameld door middel van vragenlijsten die op verschillende manieren afgenomen kunnen worden. Dit zal in verreweg de meeste gevallen gaan via internetenquêtes, eventueel aangevuld met telefonische interviews.

3 Resultaten van het onderzoek

Het onderzoek resulteert in een rapport van RvB en IOO aan het College voor Zorgverzekeringen. RvB/IOO willen graag over het onderzoek publiceren in nationale en internationale media.

4 Meer informatie en medewerking

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de onderzoekers of met het CVZ:

RvB	Felicie van Vree	079 3222725; www.research.nl
IOO	Tom Weijnen	079 3222608; www.ioo.nl
CVZ	Carina Parmentier	020 7978682

4.1 Meewerken aan het onderzoek

Het onderzoek kan alleen maar slagen als alle betrokken partijen meewerken. Samen met het College voor Zorgverzekeringen doen wij voor medewerking een beroep op:

- hulphondenbezitters,
- cliënten die wel in aanmerking kunnen komen voor een hulphond , maar geen, of nog geen hond hebben,
- de hondenscholen,
- de zorgverzekeraars en
- de instellingen voor gehandicaptenzorg.

Deze medewerking betreft voornamelijk het toestaan van interviews en het invullen van vragenlijsten. Mocht u vragen hebben, aarzel dan niet op deze te stellen aan de bovengenoemde personen van RvB/IOO en het CVZ.

De onderzoekers garanderen dat alle gegevens anoniem in het onderzoek worden verwerkt en dat wordt voldaan aan de hoogste standaarden van privacybescherming. RvB en IOO zijn gecertificeerd en werken volgens de ISO 9001:2000 normen.

Research voor Beleid
Bredewater 26
Postbus 602
2700 MG Zoetermeer
tel: 079 32 22 222
fax: 079 32 22 212
e-mail: info@research.nl
www.research.nl

